

Észlelő	vizu.	fotó	teleszk.	rádiós
Bálint Csaba (Sz.udvarhely, RO)				7,0/673
Bálint Huba (Sz.udvarhely, RO)				1,0/127
Cziniel Szabolcs (Pannonhalma)	1,1/1			
Dalos Endre (Paks)	-/1			
Decsi László (Bóly)	4,9/30			
Dömötör Róbert (Kisbér)	4,7/6			
Édes Krisztián (Veszprém)		8,2		
Fekete János (Felsőzsolca)	10,0/31			4,5/495
Földesi Ferenc (Veszprém)		1,0		
Fülöp József (Bóly)	2,3/13			
Guth Gábor (Bóly)	4,9/19+i			
Kereszturi Ákos (Budapest)				2,0/428
Móri Gábor (Oroszlány)			25,6/12+i	
Nagy Zoltán (Budapest)				3,0/528
Pap Csaba (Veszprém)	-/2			
Sárnecky Krisztián (Budapest)				3,5/625
Szabó József (Oroszlány)			11,0/1+i	
Szentmártoni István (Bóly)	2,3/11			
Szűcs János (Makó)				2,5/400
Tepliczky István (Tata)				8,5/617
Uhrin András (Szolnok)	2,2/31			3,2/123
Vetési Attila (Sz.udvarh., RO)				5,0/597
Voith Petra (Budapest)				0,5/46

23 megfigyelő összesen 32,1 óra vizuális észlelésről, 9,2 órányi fotózásról (negatív eredménnyel), 36,6 óra teleszkopikus megfigyelésről, ill. 40,7 óra rádiós számlálásról (4659 meteorvisszhang) számolt be. Ezen összesítésben nem szerepel Horváth György (Csobánka) mintegy 200 órás rádiós észleléssorozata. Eredményekben elég gyér három hónapról számolhatunk be, aminek okát legegyszerűbb az időjárásra fognunk. Végre volt egy igazi telünk februárban, s ez, úgy látszik, elvette az észlelők kedvét a márciusi tevékenykedéstől is, hiszen e hónapról mindössze egyetlen vizuális beszámoló érkezett.

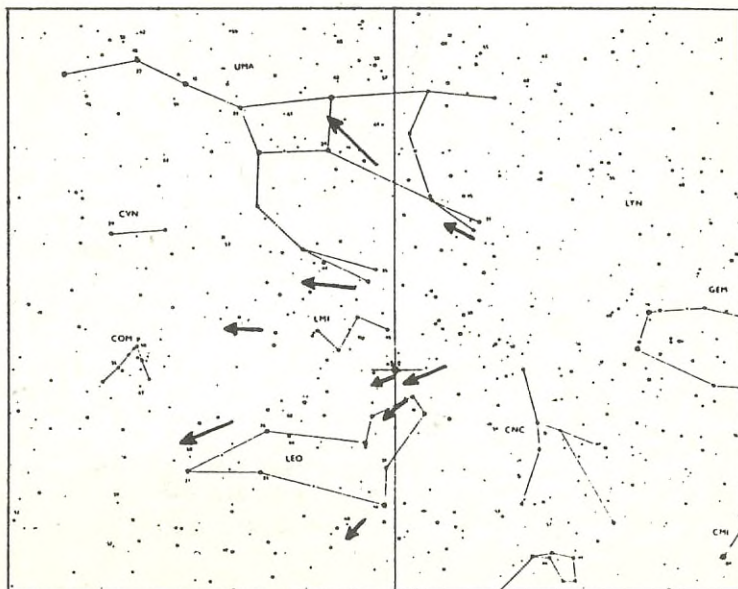
1991.01.03/04	16:40–19:00 UT	35 db	Bóly	4 észlelő
01.04/05	17:30–18:30	2	Bóly	Decsi L.–Guth G.
01.12/13	20:40–22:20	13	Bóly	Decsi L.–Guth G.
01.14/15	17:30–18:45	1	Kisbér	Dömötör Róbert
01.15/16	16:40–02:40	31	Felsőzsolca	Fekete János
01.15/16	18:00–20:00	4	Kisbér	Dömötör Róbert
02.02/03	17:20–18:30	1	Pannonhalma	Cziniel Szabolcs
02.23/24	17:10–18:10	11	Szolnok	Uhrin András
03.14/15	17:15–20:45	1	Kisbér	Dömötör Róbert

Felsorolásunkban nem szerepelnek az egy óránál rövidebb időtartamú észlelések, statisztikai vizsgálatainkban csak az ennél hosszabbakat tudjuk figyelembe venni. Szerettel köszöntjük új észlelőinket, közöttük Uhrin András, aki messze legfiatalabbként nagy lelkesedéssel kapcsolódott be több témába is.

Az időszak legjelentősebb eseménye természetesen a Quadrantidák maximuma volt január 3/4-én éjszaka. A Budapesten szervezett rádiós észlelési kampányról részletesen szóltunk a Meteor 1991/2. számában. Emlékeztetőül: 8 észlelő 28 órán keresztül kísérte figyelemmel az aktivitás alakulását, megkapva ezzel a raj fő hullási időszakának aktivitásmenetét. Horváth György Csobánkán egy automatikus regisztrálórendszerrel 8 napos sorozatészlelést végzett, kilencezer meteorvisszhang profilját rögzítve. A kísérlet egyik célja az volt, hogy a maximumtól "távolabbi" aktivitásról is képet kapjon. Az eredményekről bizonyára később még részletesen hallhatunk. Most azonban pár szó a vizuális megfigyelésekről, amit Bólyon a telehold ellenére is megpróbáltak (máshol is, csak úgy látszik, ezeket nem akaródzott beküldeni...) A számszerű eredmény a fenti táblázatban látható. Idézet: "Sok quadrantida meteort láttunk (75%). Ami várható is volt." Az észlelés koraeste történt, ekkortájt van a radiáns a legalacsonyabban. Mi lett volna, ha holdmentes éjszakának örvendhetünk?!

Január közepén 2—3 fantasztikusan tiszta éj köszöntött be. Ezt használta ki Fekete János egy legújabb rekordjavítási kísérletre: 10,0 órát észlelt egyfolytában!! Gratulálunk, ezt nem lesz könnyű megdönteni egyhamar! A szeles éjszakán az aktivitás "szégyenletesen gyenge" volt, mindössze 31 meteort jegyzett megfigyelőnk. Közülük 14 db jött az RA: 127°

D: +39° pont környékéről (egy részüket l. a mellékelt térképen). A Delta Cancridák radiánsa RA: 126° D: +20°-nál van, a jóval bővebb (s ezért nagyobb fenntartással kezelendő) BMS Radiant Catalogue két kisebb Lyncida raj is említi RA: 130° D: +44°, ill. RA: 143° D: +38° radiánspozíciókkal — ezek mind elég távol esnek. Van tehát egy "új" rajunk (a többi hasonló mellé...).

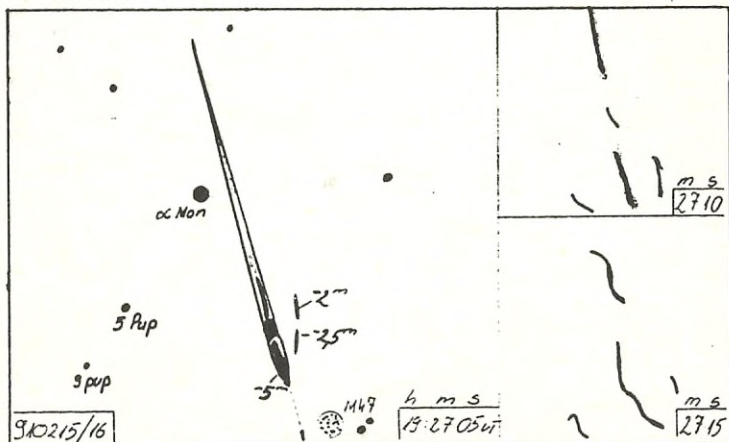

Február—márciusban elfogynak az észlelők és a meteorok. Egy-két szórványadat van csupán kevés alfa aurigida és virgináda megjelenéséről. A tűzgömbészlelések zöme is januárból származik. 4-én 21:02:22 UT-kor Pap Csaba látott Veszprémben egy -4^m -s rövid, lassú jelenséget. Fejének színe kezdetben sárga; halványkék csóvát húzott maga után. Impozáns jelenség lehetett.

11-én 16:10 UT körül Dalos Endre Paksról egy -10^m -s rendkívül fényes tűzgömböt látott a keleti horizont felett $12-14^\circ$ -nyira. Időtartama 1—1,5 s-nyi, színe kimondottan fehér, és "érezhető vastagsága volt, akár egy kolbásznak" (idézet észlelőinktől). Pályájának alsó szakasza eltöredezett és kissé elhajlott. Hossza 2° , bizonyára a nagy vízszintes távolság miatt, perspektivikus okokból. Feltűnése bizonyára valahol Ukrajna felett történhetett. Ha esetleg valaki látta volna még, kérjük, jeleljen!

Jan. 31-én este 17:44:20 UT-kor Uhrin A. látott egy -4^m -sra becsült jelenséget. "Távcsővem becipelése után az ablakon kinézve vettem észre a Lac-ban a kb. -1^m -s meteor. 0,5 s alatt -4 -re fényesedett, kis csóvát húzott maga után. Színe kékesfehér volt, s 2 s-ig tartó nyomot hagyott maga után."

Végül egy árva februári jelenség: Pap Csaba 15-én 19:27:12 UT-kor egy -5^m -s 1,2 s időtartamú kékes-sárga színű, 6 s-ig nyomot hagyó tűzgömböt küldött beszámolót. A jelenségről és sodródó nyomáról készült rajzot mellékelten mutatjuk be.

E helyütt kell megemlítenünk a január közepi "csodaufót", amelyet sokan megfigyeltek országszerte. Akik pedig nem, azok értesülhettek róla a Nulladik típusú találkozások c. tévéshowból. Mostanra egyértelműen kiderült: este 23 óra után néhány perccel egy katonai műhold rakétájának harmadik fokozata vonult át a keleti országrész felett. (A jelenséget látták pl. a piszkéstetői obszervatórium munkatársai is.) Hasonlóképp, a november elején látott, egy korábbi rovatunkban — 1991/3. szám — is említett jelenséget a Gorizont 21 műhold Proton típusú rakétájának 3. fokozata okozta.

Teleszkopikus téren a vizuális területről átpártolt Móri G. és Szabó J. kezdte meg tevékenységét. Mivel részletes beszámolót ígértek, most csak annyit, hogy a dokumentált észlelési anyag alaposan meghaladja a többi témáét. Remélhetőleg lelkesedésük másokra is átragad.

A rovat összeállításában Szalma Zsolt segédkezett.

(tey)

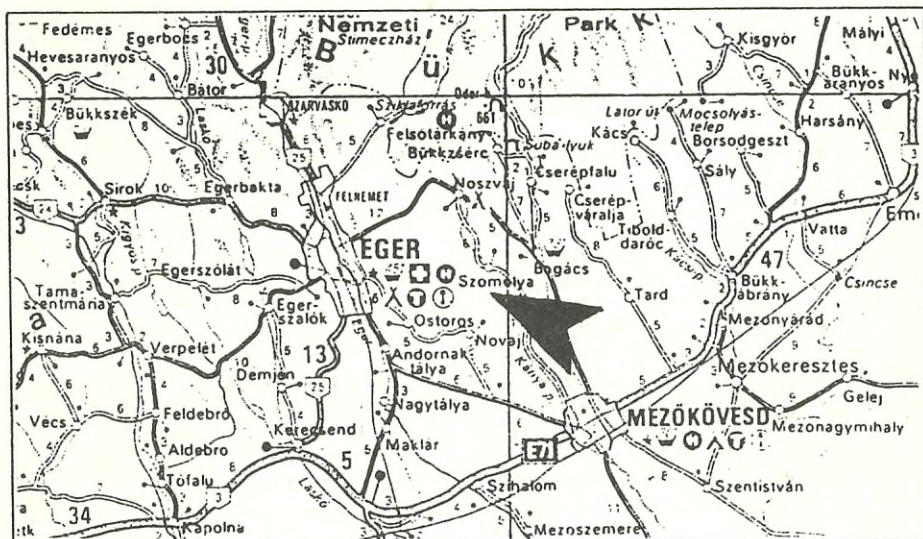
MEGHÍVÓ

a Persida '91 meteorészlelő táborra

A Magyar Meteor- és Tűzgömbészlelő Hálózat a szomolyai amatőrök meghívására idei nagy nyári meteormegfigyelő táborát a Bükk déli lábánál tartja. Szeretettel meghívunk minden érdeklődőt az

augusztus 8-18. között

rendezendő P'91-re. Szomolya Eger és Mezőkövesd közelében található (l. térképünket), mindkét városból jó, a vonatokhoz csatlakozó busz-közlekedéssel rendelkezik. Sötét egérről számos, itt végzett észlelés tanúskodik. A vulkanikus dombok között sok szép természeti érték rejlik (változatos táj, meleg vizű strandok, finom borok stb.).

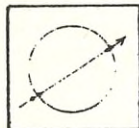
Táborunk teljesen önellátó, sátorról, az észlelőmunkához szükséges felszerelésről (a meleg ruhától a fényképezőgépeken keresztül a zseblámpáig) mindenki gondoskodjon. Étkezésünket a faluban oldhatjuk meg, tisztálkodási lehetőség a közeli bogács strandon. Fő célunk a Persidák maximumának minél eredményesebb megfigyelése úgy vizuálisan, mint fotografikusan és teleszkopikusan. Remélhetőleg elég számú megfigyelő fog résztvenni ahhoz, hogy eredményesen tevékenykedjünk valamennyi területen. Hogy a szervezés e tekintetben is eredményes legyen, kérjük, hogy - bár a részvétel kötetlen és díjmentes - jelezzétek előre részvételeteket! Kérjük továbbá, hogy aki eljön, lehetőség szerint a tábor teljes időszaka alatt tartson velünk, mert az állandóan változó létszám a korábbi tapasztalatok szerint meglehetősen nehezíti az eredményes munkát.

A jelentkezéseket a rovatvezető címén (1134 Bp., Csángó u. 11. II/27.) várjuk. A táborral kapcsolatos felvilágosítást ugyanezen címen, ill. munkanap délutánoként az 1667-456-os telefonszámon adunk.

Tepliczky István

Munkatársak kerestetnek

A meteorrovat színvonalának növelése érdekében, illetve a témakörrel kapcsolatos témérdek feladat ellátására a meteorozás iránt érdeklődő, lehetőleg angoltudással rendelkező, öntevékeny amatőröket keresünk. Jelenleg szinte megoldatlan a kapcsolattartás az IMO-val és más külföldi társszervezeteinkkel, az észlelések feldolgozása, eredményeink publikálása (magyarul, angolul — l. Meteor Channel c., korábban meg-megjelenő kiadványunkat). Jelentkezés a rovatvezető címén!

Csillagfedések

április

Észlelő		Műszer
Bencze Zsolt	(Pécs)	5 L, 58x
Csukás Mátvás	(Nagyszalonta, RO)	6,3 L, 52x
Gyenizse Péter	(Komló)	10,5 MC
Horváth Ferenc	(Veszprém)	foto
Kósa-Kiss Attila	(Nagyszalonta, RO)	6,3 L, 52x
Szarka Levente	(Kecskemét)	16,2 T
Szentaskó László	(Budapest)	20 L, 33,4 T
Szöllősi Attila	(Kecskemét)	16,2 T
Szűcs László	(Kecskemét)	11,4 T
Vincze Iván	(Pécs)	5 L, 58x

A január 30-i félárnyékos holdfogyatkozásról Horváth F. küldött néhány dia-fordítást, melyeken jól látszik az árnyék mozgása.

Április kétségkívül legnagyobb eseményét a 4-i Hold—Antares fedés jelentette. Négy beszámolót kaptunk, azonban a felhőzet néhány helyen erősen zavarta a megfigyelést. Gyenizse P. néhány fotót készített a jelenségről, időmérése azonban pontatlan volt. Bencze Zs. és Vincze I. Pécssett mind a belépést (02:33:43), mind a kilépést (03:40:26) sikeresen megfigyelte. Kilépéskor a csillag a másodperc törtrésze alatt fokozatosan nyerte vissza fényességét. Ugyanezt a jelenséget Csukás M. és Kósa-Kiss A. is megemlíti. Nagyszalontán csak a kilépést sikerült megmérni. 03:46:04-kor a csillag hirtelen kifényesedésével következett be. Szöllősi Attilának és Szarka Leventének sem volt szerencséje a belépéskor. Az esemény előtt kb. 2 másodperccel egy felhőpanacs takarta el a Hold azon részét, ahol a fedés bekövetkezett. A takarás előtt még látszott a csillag, utána azonban már nem. A borult időre való tekintettel be is fejezték az észlelést, mire azonban Szöllősi A. hazaért, újból kiderült az ég, így egy 20x60-as monokulárral megmérte a kilépést (03:42:44±0,5).

Április 4-én este a Vénusz elfedte a 7^m₉-s SAO 93319-et. Aktívabb észlelőinket levelezőlapon értesítettük a jelenségről. Szöllősi A. és Szűcs L. 114/900-as japán Newton-reflektorral próbálta az eseményt megfigyelni, de a 12^m-s fényességkülönbséget nem sikerült áthidalni, a csillag elveszett a bolygó fényében.